
TEZARIJ ZA DIPLOMSKI ISPIT - FTS

I. FILOZOFIJA

1. Novovjeka metafizika.
2. Søren Kierkegaard, kršćanstvo, subjektivnost i istina.
3. Hans Georg Gadamer i univerzalnost hermeneutike.
4. Etika - Čudoredno dobro kao pravilo volje: *ratio recta*, krjeposti i norme.
5. Filozofska antropologija - Čovjekov govor, kultura i rad.

II. SVETO PISMO STAROGA ZAVJETA

1. Stvarnost, narav i predmet Objave, bogoduhost Svetoga pisma, osobito klasična biblijska mjesta (2Tim 3, 16; 2Pt 1, 20-21, do), istina Svetoga pisma, književni rodovi (*Dei Verbum*).
2. Izvještaj o stvaranju čovjeka i problematika iskonskoga grijeha (Post 1-3); temeljne antropološke tvrdnje.
3. Specifičnosti izraelskog proroštva; poziv, uloga i zadaća proroka u Izraelu: Iz 6,1-13; Jr 1,4-19; Ez 1-3.
4. Razvitak i važnost mesijanske ideje u Staromu zavjetu; izabrana mesijanska mjesta: 2Sam 7; Ps 2 i 110; Iz 7,14-15; 9,1-6; 52,13-53,12; Zah 9,9-10; Dn 7,13-14 i Jr 33, 14-26.
5. Sinajski savez i Deset Božjih zapovijedi (Izl 20,1-21; Pnz 5,1-21): važnost i glavna poruka.

III. SVETO PISMO NOVOGA ZAVJETA

1. Književna vrsta, faze formiranja i povijesnost sinoptičkih evanđelja. Govor na gori (Mt 5-7).
2. Posebnosti Ivanova evanđelja s posebnim osvrtom na Prolog (1,1-18).
3. Prigodnost Pavlovih spisa i razvitak njegove misli prema kronologiji njihova nastanka.
4. Abrahamov lik u Pavlovoj misli prema poslanicama Galaćanima i Rimljanima.
5. Krist i njegovo svećeništvo u Poslanici Hebrejima.

IV. TEMELJNO BOGOSLOVLJE

1. Značenje pojma Objave, neki povijesni modeli shvaćanja Objave (epifanijski, instrukcijski, personalistički), razlika između kozmičke i povijesne objave, osnovni elementi biblijskoga iskustva Objave, kristocentričnost novozavjetne Objave. Aktualni katolički nauk o Objavi u svjetlu teološke predaje i dokumenata učiteljstva Crkve: dogmatska konstitucija *Dei Verbum*, odnos između Pisma, Predaje i Učiteljstva, refleksija o vjeri kao sastavnomu dijelu događaja Objave.
2. Povijest Isusa Krista: Isusova poruka, njegova čudesa, kristološki naslovi, Isusova smrt i uskrsnuće. Vjera Crkve o Isusu Kristu: Isusovo božanstvo, njegovo otkupiteljsko djelo, teorije spasenja tijekom povijesti.

3. Kristovo obećanje i povijesno ustanovljenje Crkve kao novoga Božjega naroda. U Crkvi, koja je tijelo Kristovo i opći sakrament spasenja, postoji temeljno dostojanstvo svih vjernika i raznolikost darova, služba i zadaća. Struktura i glavne poruke konstitucije *Lumen Gentium*.
4. Služba i kolegijalno učiteljstvo biskupa te učiteljstvo Pape.
5. Crkvenost i znanstvenost bogoslovlja kao sustavnoga razmišljanja o Objavi i vjeri.

V. POVIJEST KRŠĆANSKE LITERATURE I KRŠĆANSKOGA NAUKA

1. Pojam patrologije i znanstveni status discipline. Stanje Crkve i teologije u predniceskomu razdoblju. Opće značenje apostolskih otaca u povijesti teološke misli te najvažnije informacije o pojedinim autorima i djelima (Ignacije Antiohijski, Klement Rimski, Polikarp iz Smirne, Didaché, Pseudo-Barnabina poslanica, Hermin Pastir). Apokrifna književnost. Apologetika u drugomu stoljeću i najvažniji predstavnici (Justin, Tacijan, Aristid iz Atene, Teofil Antiohijski, Atenagora).
2. Protumačiti hereze koje nastaju u drugom stoljeću: gnosticizam, marcionizam, montanizam i monarhijanizam. Objasniti nastanak i važnost antiheretičke književnosti u tom razdoblju, a napose značenje Ireneja Lyonskoga. Aleksandrijska škola i najvažniji predstavnici (Klement Aleksandrijski, Origen). Začetci latinske književnosti u Africi (Tertulijan, Ciprijan).
3. Arijanska kriza između Nicejskoga i Carigradskoga sabora i najvažniji autori uključeni u raspravu u prvomu razdoblju (Atanazije Aleksandrijski, Euzebij Cezarejski, Ćiril Jeruzalemski). Problem makedonijanstva i apolinarizma. Kapadočani. Antiohijska škola (Teodor Mopsuestijski, Ivan Zlatousti).
4. Crkvena književnost na Zapadu u IV. i V. st. (Hilarije, Ambrozije, Jeronim i Augustin). Raskoli i krivovjerja na Zapadu: donatizam, maniheizam, priscilijanizam i pelagijanizam.
5. Teološke rasprave između antiohijske i aleksandrijske škole. Problem nestorijanizma i Marijino bogomaterinstvo. Efeški sabor (Ćiril Aleksandrijski, Teodoret Cirski). Problem monofizitizma i Kalcedonski sabor.

VI. DOGMATSKO BOGOSLOVLJE

1. Trinitarna teologija: vjera u Trojedinoga Boga utemeljena je na biblijskoj objavi Staroga i Novoga zavjeta a njezin je konačni lik plod višestoljetnoga rasta vjerničkoga posvještenja sveobuhvatnosti biblijskoga govora o Bogu.
2. Kristologija: Isus Krist, Sin Božji i Sin čovječji, svojim je djelom i navještajem potvrdio svoje mesijansko poslanje. Crkva je definirala da je istobitan s Ocem, potpuni Bog i potpuni čovjek, jedincati posrednik između Boga i ljudi, otkupitelj i proslavljeni Spasitelj.
3. Teološka antropologija: čovjek, stvoren na sliku i priliku Božju (Post 1,26), pozvan je nakon istočnoga grijeha i osobnih grijeha suobličiti se Kristu po Duhu Svetomu (2 Kor 3,18). Život milosti daruje mu slobodu djece Božje i vodi ga u eshatološko zajedništvo spasenja.

4. Sakramenti: pojedini sakramenti Crkve, koja je u Kristu opći sakrament spasenja, znak najtješnjega sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskog roda (LG 1.; 11.), jesu otajstveni događaji susreta s proslavljenim Kristom kao Božjim sakramentom.
5. Euharistija: otajstvo euharistije je spomen-čin Gospodinove smrti i uskrsnuća, sakramentalna žrtva i sveta gozba, u kojoj je istinski, tvarno i supstancijalno prisutan Krist Gospodin.

VII. MORALNO BOGOSLOVLJE

1. Osnovno moralno bogoslovlje: Materijalni i formalni objekt, izvori i definicija moralne teologije (OT 16). Narav moralnog zakona: definicija, svojstva i vrste. Vječni zakon i naravni moralni zakon. Narav savjesti (temeljna savjest, moralno znanje i moralna savjest). Savjest u antičkim vremenima, Bibliji i na Drugom Vatikanskom Koncilu (GS 16). Savjest kao norma ljudskoga djelovanja. Nesavladivo/savladivo pogrešna savjest. Razlika između „actus humanus“ i „actus hominis“. Trostruki izvor moralnosti. Grijeh-grešnost-krivnja. „Gubitak smisla grijeha“. Grijeh kao: buna protiv Boga, povreda njegova zakona, uvreda Bogu, „aversio a Deo et conversio ad creaturas“. Podjela grijeha?
2. Bogoštovlje i kreposti: Kreposti općenito (podjela, svojstva, elementi). Vjera (objekt, dimenzije, vrste, svojstva, potreba i dužnosti, grijesi protiv vjere). Nada (objekt, vrste, dimenzije, potreba, grijesi protiv nade). Ljubav (mnogovrsnost, ljubav u SP, objekt, potreba, plodovi, primat, grijesi protiv ljubavi). Bogoštovlje (temelj i obaveza, glavni oblici kulta, grijesi protiv bogoštovlja). Duhovna jakost (mučeništvo, srodne kreposti). Umjerenost (vrste, današnji crkveni zakon posta i nemrsa, vrste čistoće). Razboritost ili mudrost (čini, vrste, razboritost i savjest, grijesi protiv razboritosti). Pravednost (vrste, kreposti pratilice, temelj prava, objekt i subjekt prava, osnovna prava čovjeka, nepravda, sloboda, istina, čast i dobar glas, materijalna dobra).
3. Etika spolnosti: Spolna antropologija (biološka, psihološka, dijaloška, društveno kulturna, egzistencijalna i otajstvena dimenzija ljudske spolnosti). Poteškoće oko asimiliranja spolnosti u kršćanstvo. Izvorno kršćanska kozmovizija spolnosti. Norme spolnoga morala u Svetom pismu. Opravdanost i postavka spolne etike. U čemu se sastoji spolni grijeh? Težina spolnoga grijeha. Etičke manipulacije u shvaćanju žene. Homoseksualnost. Antropologija i moral heterospolnog odnosa.
4. Bračni i obiteljski moral: Definicija braka. Predbračni period. Institucija zaručništva u povijesti i danas. Predbračni odnosi. Antropologija i moral bračne ljubavi. Aktualna kriza bračne institucije. Stabilnost braka i razvod. Značenje i zadaća obitelji. Razlog obiteljske ustanove danas. Moralna izobličenja obiteljskog života. Načelo odgovornog rađanja.
5. Bioetika: Nastanak, širenje i definicije bioetike. Bioetički modeli. Metoda istraživanja u bioetici. Laička/katolička bioetika. Humaniziranje medicine. Personalistička antropologija. Ljudsko tijelo i njegova komercijalizacija. Načela personalističke bioetike. Konfliktne situacije i načela za njihovo rješavanje. Modeli odnosa liječnik-pacijent. Informirani i slobodan pristanak.

VIII. PASTORALNO BOGOSLOVLJE

1. Nastanak i povijesni razvitak pastoralnoga bogoslovlja. Pastoralno bogoslovlje u raspravi od Drugoga vatikanskog sabora do danas. Pastoral prema *Gaudium et spes* i pobudnici *Evangelii gaudium*. Pastoral kulture.
2. Predmet i metode pastoralnoga bogoslovlja. Načelo utjelovljenja.
3. Pastoral župne zajednice. Kraljevsko i ministerijalno svećeništvo (vjernici laici i svećenici). Pastoralno programiranje: postavke programiranja, temeljne postavke pastoral, izazovi pastoralnih pothvata, izradba pastoralnoga programa, participativne strukture (vijeća).
4. Pastoral ad intra: odgoj i izobrazba u duhu sinodalnost, izgradnja crkvenoga zajedništva, pastoralno i duhovno vodstvo. Pastoral ad extra: Prva/nova evangelizacija, kerigma i prvi navještaj. Društveni pastoral. Karitas.
5. Pastoral sakramenata, blagoslovine, sprovod. Homilija. Pastoral mladeži, braka i obitelji. Crkveni pokreti. Pastoral slobodnoga vremena, turizma, izbjeglica i selilaca.

IX. EKUMENSKO BOGOSLOVLJE

1. Povijest ekumenskoga pokreta i nastanak Ekumenskoga vijeća Crkava.
2. Stav Katoličke Crkve o ekumenizmu do Drugoga vatikanskog sabora.
3. Dekret Drugoga vatikanskog sabora *Unitatis redintegratio*.
4. Katolička načela ekumenizma.
5. Enciklika pape Ivana Pavla II. *Ut unum sint*.

X. LITURGIKA

1. Osnove teologije liturgije. Definicija liturgije prema Drugomu vatikanskom saboru, simbol i obred, opseg i sadržaj slavlja, Crkva i liturgija, uloga Božje Riječi u liturgiji Crkve.
2. Povijest liturgije. Posebni naglasci iz općega pregleda povijesti liturgije od Novoga zavjeta pa do Drugoga vatikanskog sabora i poslijesaborske obnove. Pregled povijesti različitih zapadnih obitelji i obreda, osobito rimske liturgije.
3. Kristovo Otajstvo u liturgijskoj godini. Vrijeme kao prostor ostvarivanja Kristova vazmenoga otajstva, anamneza, Otajstvo, slavlje Kristovih otajstava u krugu liturgijske godine.
4. Liturgijski prostor i liturgijska umjetnost. Liturgijski prostor kao mjesto ostvarivanja Kristova vazmenoga otajstva, liturgijska žarišta, umjetnost i ikonografija. Glazba u liturgijskomu životu Crkve. Tradicija gregorijanskoga pjevanja u rimskoj Crkvi. Prijesaborski, saborski i poslijesaborski dokumenti XX. stoljeća o liturgijskoj glazbi. Hrvatska glazbena tradicija: glagoljaško i pučko pjevanje.
5. Teologija liturgijskih slavlja. Pojam sakramenta i sakramentalnoga slavlja, kristološki temelj sakramentalnosti, središnjost euharistije u cjelini sakramentalnoga života Crkve, krštenje, potvrda i euharistija kao otajstva pristupa kršćanstvu, teologija euharistijskoga slavlja: bogoslužje Riječi, bogoslužje stola, četiri euharistijske molitve.

XI. CRKVENA POVIJEST

1. Početci Crkve, progoni kršćana i priznanje kršćanstva; Seobe i pokrštenje narodâ.
2. Raskol Crkve 1054.; starovjekovna krivovjerja i sabori.
3. Avignonsko razdoblje (1309. - 1378.) i kriza jedinstva zapadne Crkve (1378. - 1418.); obnova Crkve nakon Tridentskog koncila;
4. Crkva u vrijeme hrvatske narodne dinastije; Redovnici na hrvatskom tlu.
5. Hrvatski katolički pokret; Crkva i totalitarizmi XX. stoljeća.

XII. KANONSKO PRAVO

1. Božji narod: obveze i prava vjernika laika, klerika i članova ustanova posvećenoga života. Hijerarhijsko uređenje Crkve: vrhovna Crkvena vlast, Rimska kurija, biskupi, biskupije i župe.
2. Kaznene mjere u Crkvi: kažnjavanje kažnjivih djela općenito, kazneni zakoni i kaznene zapovijedi, podložnici kaznenih mjera, kazne općenito, kazne za pojedinačna kažnjiva djela.
3. Priprava na ženidbu i ženidbene zapreke (dokumenti potrebni za ženidbu, ispit zaručnika i način utvrđivanja njihova slobodnog stanja, napovijedi, postupak za ženidbu, zabrane prisustvovanja (kan. 1071.), ženidbene zapreka, oprost od ženidbenih zapreka).
4. Ženidbena privola (definicija i odlike privole, nesposobnost za davanje ženidbene privole (kan. 1095.), okolnosti koje utječu na ženidbenu privolu: zabluda, zlonamjerna prijevara, hinjena privola, uvjetna privola, prisila i strah).
5. Sakramenti kršćanske inicijacije (odredbe o materiji i formi sakramenata krštenja, potvrde i euharistije; redoviti i izvanredni djelitelji sakramenata kršćanske inicijacije; primatelji tih sakramenata; kumovanje na krštenju i potvrdi).

XIII. RELIGIOZNA PEDAGOGIJA I KATEHETIKA

1. Ciljevi i zadaće kateheze u procesu evangelizacije. Etimološko, tradicijsko i suvremeno značenje kateheze. Ciljevi religiozne zrelosti. Kateheza kao odgoj vjere. Temeljne zadaće kateheze.
2. Kateheza u službi trajnoga odgoja vjere. Oblici trajne kateheze. Svrha kateheze. Temeljne i ostale zadaće kateheze. Kriteriji za izlaganje evanđeoske poruke u katehezi.
3. Uloga i mjesto metode u katehetskoj komunikaciji. Teorije religioznoga razvoja. Metodčki sustavi, pristup umjetničkim slikama, rad s biblijskim tekstovima, projektna nastava u vjeronauku.
4. Identitet školskoga vjeronauka i župne kateheze. Program i ciljevi vjeronauka u osnovnoj školi (antropološki, teološki i društveno-kulturni razlozi). Sadržajni i metodološki temelji župne kateheze. Celebratio catechetica.
5. Vjeronauk i kateheza djece i predadolescenata. Obilježja dobi, ciljevi, metode i sadržaji vjeronauka, biblijska didaktika, HNOS u vjeronauku.